

Ines Tanović snima svoj prvi igrani film

Rediteljica na setu

Naša svakodnevna priča

Film donosi storiju o sarajevskoj porodici, a sudbine glavnih likova uvezane su taktom tradicionalne bosanske pjesme - sevdalinke

Već nekoliko dana u Sarajevu traje snimanje igranog filma "Naša svakodnevna priča", scenarij i rediteljica Ines Tanović. Iako je ideja postojala već duže vrijeme, uslovi za realizaciju su se stekli tek nedavno.

Kolaž

- Veoma sam sretna što sam nakon četiri godine rada na scenariju napokon dočekala dan da počnemo da snimamo. Kao što je poznato, u BiH je jako teško doći do realizacije filma i mi smo danas krenuli i planiramo da snimanje traje tri nedjelje uglavnom u Sarajevu i jedan dan u Sloveniji, kaže Tanović.

Film predstavlja Sarajevo danas u kojem porodica Sušić živi našu svakodnevnu priču koja je sklopljena kao kolaž prepoznatljivih sudbina.

- Radi se o uticaju prošlog, ratnog vremena na današnje, tranzicijsko društvo gdje dolazi do raspada porodice, propasti firme i gdje na kraju, nakon otkrivanja majčine bolesti, porodica shvata istinske vrijednosti za koje se valja boriti, dodala je Tanović.

Sudbine glavnih likova uvezane su taktom tradicionalne bo-

sanske pjesme - sevdalinke u kojoj sevdah oslikava njihovo emotivno stanje i čežnju. Uloge u filmu tumače renomirani glumci iz BiH i regije: Uliks Fehmiu, Emir Hadžihafizbegović, Jasna Ornela Bery, Vedrana Seksan, Maja Izetbegović, Nina Viočić, Boro Stjepanović, Goran Bogdan, Enis Bešlić, Aleksandar Seksan, Goran Navojec, Mediha Musliović, Mirvad Kurić i Moamer Kasumović.

Niskobudžetni film

Producent filma je Alem Babić, direktor fotografije Erol Zubčević, kostimografkinja Sanja Džeba, a scenograf Mario Ivezić. Koproducenti su Dunja Klemenc iz Slovenije i Zdenka Gold iz Hrvatske. Produkcija filma je potpomognuta i sredstvima Fondacije za kinematografiju Sarajevo i Ministarstva kulture Kantona Sarajevo.

- Dobili smo sredstva slovenskog i hrvatskog filmskog fonda, kao i podršku Euroimagesa. I pored tih sredstava, i dalje se radi o niskobudžetnom igranom filmu za čiju produkciju i dalje nedostaje jedan dio finansija, dodaje Tanović.

N. S.

Izložba u Historijskom muzeju BiH

A onda, odjeknuo je onaj hitac u Sarajevu

Večeras u 20 sati u Historijskom muzeju BiH bit će otvorena izložba pod nazivom "A onda, odjeknuo je onaj hitac u Sarajevu...: Prvi svjetski rat i Bosna

i Hercegovina", na kojoj će biti izložene fotografije, dokumenti, arhivska i novinska građa i drugi predmeti iz perioda 1914 - 1918. godine.

An. Š.

Pisci o piscima i svojoj ulozi u sadašnjem društvu

OČUVATI DIGNITET

Skup su obilježila izlaganja učesnika, njihova prisjećanja, te osvrta na Društvo pisaca, njegovo nastajanje i evoluciju, te lične utiske svih tih procesa

Kamerni teatar 55 jučer je bio obojen u književničke boje. U organizaciji Društva pisaca Bosne i Hercegovine održana je javna diskusija "Pisac, književnost i književničke asocijacije danas", u kojoj su učestvovali Dževad Karahasan, novi predsjednik Društva pisaca BiH, te mnogi poznati autori: Ljubica Ostojić, Zlatko Topčić, Sead Trhulj, Goran Samardžić, Mustafa Zvizdić, Ivan Kordić, Almir Bašović i Mujo Musagić.

Skup su obilježila izlaganja učesnika, njihova prisjećanja, te osvrta na Društvo pisaca, njegovo nastajanje i evoluciju, te lične utiske svih tih procesa. Mnogi od njih su bili emotivni, neki i u humorističnom maniru, ali sve je obilježila visoka doza informativnosti i nostalgije.

Sidran: Bitka koja traje i danas

Nakon kratkog uvoda Dževada Karahasana, bilo je predviđeno izlaganje pomenutih autora i čitanje njihovih unaprijed pripremljenih tekstova. Ali, uvažena je molba Abdulaha Sidrana, koji je zamolio skup da mu se obrati ranije, jer je zbog dugotrajnog puta bio umoran.

- Prije svega, iskazao bih poštovanje prema Dževadu Karahasanu koji se prihvatio funkcije u okolnostima kada bi to malo ko prihvatio, započeo je svoje izlaganje Sidran.

- Htio bih da se prisjetimo zašto i kako je nastalo Društvo pisaca BiH 1993. godine. Ja sam u Vijećnici izabran za prvog predsjednika Udruženja književnika BiH, udruženja koje je prethodilo Društvu pisaca. Godine

Abdulah Sidran: Nismo se uspjeli dogovoriti

1992. to udruženje je imalo svoju upravu i podružnice širom BiH i ona najvažnija je bila u BiH. Kada je počela agresija, mnogi naši članovi našli su se na Palama, a Udruženje je obezglavljeno. Već tada, dolazi do neslaganja sa Zdenkom Lešićem, predsjednikom te sarajevske podružnice, jer sam ja mislio da treba napraviti kongres, gdje bi se svi ti članovi koji su otišli na Pale izbrisali zvanično iz članstva. Lešić je mislio da za to nema potrebe, jer su se tim činom sami izbrisali. Ja to nisam želio prihvatiti, jer sam želio da pošaljemo poruku svijetu i da imenujemo stvari pravih imenima. Nismo se uspjeli dogovoriti i tada je jedna grupa okupljena oko Lešića imenovala Gorana Simića za generalnog sekretara Udruženja, na funkciju koja nije ni postojala. Suština svega toga je da mi i dan-danas ne vidimo dešavanja od 1992. do 1995. u istom svjetlu.

Sidran je naveo i da su broj-

na obraćanja generalnog sekretara u medijima vodila ka slanju pogrešne slike o stanju u Sarajevu.

- Taj generalni sekretar je nasilje koje se provodilo nad građanima Sarajeva nazivao "vandalizmom s brda". Nikakve ozbiljnije osude agresije nije bilo. Ja se tada nisam htio miješati u njegov posao, ali nakon što smo mi osnovali Društvo pisaca, oni su se javili i pitali zašto, kada oni već provode neke programe. Tada sam javno opomenut zašto smo osnovali Društvo pisaca. Mi smo onda u razmjeni s Grbavice dobili Zlatka Topčića, napravili smo spisak pisaca koji ispunjavaju književne kriterije, i svi su morali potpisati povelju da se u BiH provodi agresija i nasilje, da mi pišemo na bosanskom jeziku... To je bila naša potreba da se stvari imenuju kakve jesu i da se ne sklanjaju ispod apstrakcija kao što je "vandalizam s brda". Ta bitka koja je tada počela traje i danas i ja vas molim da

Programska povelja Društva

Mi, bh. pisci, okupljeni oko ideje suverene, cjelovite, nezavisne, međunarodno priznate države BiH, čijim temeljnim principima pripadamo svojim djelom i postojanjem - bez obzira na nacionalnu, konfesionalnu, idejnu i svaku drugu različitost - osjećamo se pozvanim da se, u ime naroda čiji smo pripadnici i države čiji smo građani, obratimo *urbi et orbi*, posebno piscima Evrope i svijeta i svim mislećim i slobodoumnim ljudima kojima su na srcu demokracija i humanost, pravda i pravičnost, da nas podrže, i u okviru svojih mogućnosti i snaga, pomognu u borbi za ostvarenje elementarnog prava na opstanak.

Tisućljetno historijsko nasljeđe BiH zapravo je paradigma današnjeg evropskog koncepta i mode-

la nacionalne, vjerske i kulturne tolerancije. Ono što demokratski svijet njeguje danas, u našoj je državi, uz različite mijene, milenijsko iskustvo: nema, doista, zemlje koja na manjem prostoru i među manjim brojem stanovnika sadrži više obilježja raznih civilizacija, i duže i bolje poznaje i praktikuje mogućnost zajedničkog života različitih naroda, kultura, vjera, običaja. Zato je ono što se događa nama dio svjetske nesreće, dio svjetskog poraza: poraz je ideje o mogućnosti koegzistencije uprkos razlikama. I niko ko nam ne pomogne neće moći reći da nije znao, mi ćemo znati da nije - htio.

U ime odbrane najviših vrijednosti i ideala čovječanstva, dižemo svoj glas protiv fašizma i agresije, protiv genocida, nacionalne

mržnje, primitivizma i barbarizma, i pozivamo demokratski svijet da nam se pridruži - prije nego što se i sam ponovo suoči sa zlom koje danas razara nas.

Članovi Društva pisaca Republike BiH obraćaju se, u ovim presudnim historijskim trenucima, i domaćoj javnosti s porukom da su uz svoju domovinu Republiku BiH jednako perom i puškom, i da je sudbina ove zemlje i njenih naroda ujedno i njihova sudbina.

Snažnim i neopozivim međunarodnim priznanjem naše suverene domovine Republike BiH javila se i potreba za bitno drukčijim organizovanjem naših pisaca. Naša je domovina dala svijetu jednog književnog nobelovca i više svjetski relevantnih pisaca. Zato, primjereno njenoj bogatoj

Sa jučerašnje javne debate

Foto: A. KAJMOVIĆ

shvatite da se ovdje ne radi o ličnim razlozima nego o interpretaciji naše povijesti, u pitanju je povijesni revidizam a ne ono što je pravedno i istinito. Protiv toga sam se uvijek borio i boriću se dok dišem kroz ovaj nos i ova usta, istakao je Sidran.

Vatra ispred Svjetlosti

Nakon pljeska prisutnih, diskusija je nastavljena izlaganjem Ivana Kordića, koji se emotivnim tekstom prisjetio vremena u kojima je nastajalo Društvo pisaca.

- Ne znam po čijoj ideji, ali jednog dana smo se nakanili da ispred Svjetlosti spalimo svoje knjige. Tu vatru su obezbjeđivali vatrogasci, a mi smo stajali iznad i čitali svoje stihove. Nikad mi neće biti jasno zašto smo to uradili, ali prilaziće mi ljudi godinama kasnije i govoriti da se sjećaju kako smo mi to pali knjige i čitali stihove. Na kraju mi je postalo jasno da će nam biti teže kad nam sve bude jasno, kazao je, između ostalog, Kordić.

Uslijedila su izlaganja i ostalih učesnika, koja su također bila bazirana na sjećanja ali i usmjerena ka budućnosti profesije pisca u BiH i njihovog društva. Sead Trhulj je tako istaknuo da ne treba zaboraviti činjenicu da Društvo pisaca prolazi kroz iste probleme kao i

mnoge institucije kulture i da opada entuzijazam za očuvanje kulture.

Ljubica Ostojić se prisjetila svog ushita kada je postala članom Udruženja i kako je tada bila ponosna što je prepoznata kao književnica. Naša poznata autorica sada, 40 godina nakon tih dešavanja, ističe da i dalje kani ostati članom Društva pisaca BiH i napominje da Društvu treba vratiti dignitet kroz jasne definicije šta i kako raditi dalje, kako bi se ponovno uspjelo izgraditi povjerenje.

- Mi živimo u antiprosvjerteljskom totalitarizmu, govori novi predsjednik Društva pisaca BiH Dževad Karahasan.

- Nositelj tog antiprosvjerteljskog totalitarizma je kvazinacionalizam koji nam prodaje tvrdnju da je nacija substancijalnija od prosvjetiteljske uloge jezika. To je, naravno, besmislica i ljudi koji nam to prodaju to, naravno, dobro znaju. U tom kontekstu mi moramo odgovoriti jesmo li mi udruženje okupljeno oko jedne profesije ili jedne nacije. Ja neću ni u ludilu čovjeka koji je prvo Hrvat ili Srbin ili Bošnjak, prije nego pisac ili čovjek. Ali, ja ga ni u ludilu neću ni odgovarati od toga. Ja prije svega moram vidjeti da li imam načina s njim razgovarati, naglašava Karahasan.

Predsjednik Društva pisaca

BiH kaže da postoji i drugi aspekt cijele priče o antiprosvjerteljskom totalitarizmu.

Udružiti se i pomagati

- To je ovaj turbokapitalizam u kojem živimo i finansijske diktature, i pitanje je šta uopšte pisci i književnost mogu tu uraditi. Društvu je nametnuta uloga u kojoj je važnije imati nego biti. U svemu tome mi moramo odgonetnuti gdje smo, šta nam je posao i kako dalje - da li je Društvo pisaca mozaik sklopljen od drugih društava koja postoje ovdje, da li smo zbir višeg reda, ili nešto četvrto. S druge strane, moramo osvijestiti sebe - i pišemo, a to je ipak nešto transcendentno. Kako se baviti transcendentnom u vremenu kada je sve okrenuto materijalnom i konzumerističkom? Pitanje je i razgovor - kako razgovarati u vremenu kada ljudi već godinama ne razgovaraju, pita se Karahasan, ali nudi i rješenje:

- Sve su to pitanja i problemi, a jedino što sam ja do sada uspio smisliti je da Društvo uspostavimo kao ceh, kao što su se ljudi istih profesija udruživali u srednjem vijeku. Da jedni drugima pomažemo, a ako bude kakve podrške od nekog drugog, biće još bolje. Ako u tome uspijemo, odlično, a ako ne - barem smo pokušali.

N. SELIMOVIĆ

Izložba "Sarajevski atentat" Arhiva FBiH

Poruka mira

U moru događaja koji se već dešavaju ili će biti održani u Sarajevu ovih dana na otvorenom će biti predstavljena i jedna potpuno domaća izložba

Narednu subotu koja će obilovati kulturnim događajima obogatiće još jedan, ovaj put van okvira Fondacije Sarajevo srce Evrope. Potpuno samostalno i u vlastitoj produkciji, Arhiv Federacije BiH će ispred Sarajevske katedrale pet do dvanaest sati predstaviti izložbu "Sarajevski atentat". Izložba kroz informativne panoe i autentične fotografije donosi faktografski i historijski uvid u dešavanja prije i poslije atentata, kao i detalje sa samog mjesta događaja.

Historijsko kazivanje

- Međunarodna izložba "Sarajevski atentat" prikazuje događaje od prije stotinu godina,

ti novi i ljepši svijet, udruženi u evropsku zajednicu slobodnih naroda, ističe Jerković.

Bez feninga strane pomoći

Izložba donosi mnoštvo historijskih činjenica i fotografija koje to potkrepljuju. Tako se na panoima može vidjeti i Ferdinanda porodica, posjet Mostaru, dolazak na vojnu vježbu pored Pazarića, bunt Sarajlija nakon atentata, ispraćaj lijesa i njegov transport brodom iz ušća Neretve i mnoge druge, vrlo zanimljive činjenice.

- Mi smo ovo izložbu organizovali bez ijednog feninga strane pomoći i ovaj domaći proi-

Poruka je najvažnija

Foto: D. TORCHE

ali bez ideoloških predznaka i govori o njihovim akterima na objektivan način, kaže Adamir Jerković, direktor Arhiva FBiH. On naglašava da je izložba čisto historijsko kazivanje o jednom vremenu koje je prethodilo Prvom svjetskom ratu.

- Mi jednostavno nismo htjeli pristati na rasplamsavanje vatre unutar BiH i upuštati se u ocjene da li je ubistvo Franza Ferdinanda bio teroristički akt, kako se čuje na jednoj strani, ili je bio junački čin svetosavskih junaka. Znamo da je nakon ovoga buknuo jedan strašan, krvavi rat koji je odnio milione ljudskih života i u koji je bila uključena tada siromašna ali herojima bogata BiH. Rat u kojem su ginuli Bosanci bez obzira na vjeru ili naciju, kaže Jerković.

Jerković napominje da je poruka izložbe, ipak, najbitnija.

- Mi sa ovog mjesta, sa kojeg smo uvedeni u veliku ljudsku klanicu, želimo poručiti svima kako narod Bosne i Hercegovine, barem njegova većina, ne želi nove ratove, već želimo gradi-

zvod je sto posto naš, bosansko-hercegovački i nije pravljen po ukusu stranih zemalja. Mi sve svoje postavke predstavljamo i u inozemstvu, tako će i ova nakon Katedrale, gdje će trajati jedan dan i selidbe u Centar za djecu i omladinu na Grbavici, gdje će biti postavljena do 10. jula, otputovati u Tursku, a nakon toga i u druge zemlje, napominje Jerković.

Priča o miru i slanju poruke koja ga promovise neće stati sa izložbom "Sarajevski atentat".

- Na tragu ove izložbe, mi ćemo nastaviti širiti poruku mira sa postavkom o Prvom svjetskom ratu, a koja će uslijediti nakon ove. Mi ćemo tako zaokružiti historijsko poglavlje ratova koji su zahvatili cijeli svijet i iz kojih taj isti svijet nije naučio da sačuva mir, nacionalnu sreću i blagostanje svojih naroda, dok su mali narodi dopustili da budu žrtve velikih koji su ih gurali u secesionističke lokalne ili velike svjetske ratove, govori direktor Arhiva.

N. SELIMOVIĆ

pisaca Bosne i Hercegovine

književnoj baštini - ali i kao jedan od atributa njene državnosti - Republika BiH mora imati snažnu i uticajnu književnu asocijaciju koja će okupiti najznačajnije i najdarovitije pisce s ovih prostora i pomoći im u stvaranju optimalnih uslova za književni rad i razvoj. Društvo pisaca BiH je brojno, veliko, po sastavu i književnoj validnosti veoma reprezentativno, a čine ga pisci nedvosmislenog patriotskog odnosa prema Republici BiH. Nadstranačko i nezavisno, Društvo će se u svome radu zalagati za dignitet stvaraoca i njegovog djela, za zaštitu ljudskih prava po najvišim standardima demokratskih zemalja, za afirmaciju Republike BiH i njene književnosti u svijetu, za afirmaciju kulturnih vrijednosti i pose-

bnosti svih naših naroda, kao i dragocjene komponente njihovog uzajamnog obogaćivanja.

Članovi Društva pisaca BiH su tvorci i pripadnici kompozitne bosanske književnosti, pri čemu svaki od njih (po pravu i principu dvojne pripadnosti) jeste istovremeno i pisac svoje matične nacionalne književnosti: hrvatske, srpske, bosansko-muslimanske. Jezik kojim pišu ovi pisci jeste jedan, ali ne i jedinstven jezik, te svaki od njih zadržava neotuđivo građansko i umjetničko pravo da ga naziva svojim nacionalnim imenom: Bosanski Muslimani (Bosanci-Bošnjaci) - bosanskim, Hrvati - hrvatskim, Srbi - srpskim.

U svome kupnom djelovanju, mi, pisci-članovi Društva pisaca BiH, oslanjaćemo se na osvjedo-

čeno mnoštvo naših vezujućih životnih, kulturnih i tradicijskih elemenata i tokova. U tome smislu, ovu ćemo Povelju smatrati moralnim kodeksom i integralnim dijelom Statuta naše asocijacije.

Članovi radnog predsjedništva skupštine: Alija Isaković, Abdulah Sidran, Nedžad Ibrišimović, Izet Sarajlić, Marko Vešović, Nenad Radanović, Nikola Kovač, Mirko Marjanović (predsjedavajući), Ivan Kordić, Željko Ivanković;

Članovi uprave Društva pisaca BiH: Nedžad Ibrišimović, predsjednik, Abdulah Sidran, Zlatko Topčić, sekretar, Nenad Radanović, potpredsjednik, Slavko Šantić, Marko Vešović, Mirko Marjanović, potpredsjednik, Ivan Kordić, Željko Ivanković.

(1993.)